

III. Vaivaishoitohallitus.

Vaivaishoitohallituksen Rahatoimikamarille antama selonteko toiminnastaan vuonna 1905 on seuraavasisältöinen:

»Kaupungin Vaivaishoitohallitukseen kuuluivat vuoden alussa seuraavat Kaupunginvaltuuston valitsevat henkilöt, nimittäin eversti I. Gordie puheenjohtajana, kamreeri Ö. G. Westling varapuheenjohtajana, lääketieteen tohtori vapaaherra E. Cedercreutz, Vankeinhoitohallituksen sihteeri varatuomari A. af Forselles, neiti F. Palmén, tehtailija K. V. Bergman, pastori E. Murén, kauppapuutarhuri V. F. Sagulin, muurarimestari A. Ärt ja tehtailija Hj. Fagerroos sekä varajäsenenä protokollasihteeri E. Willgren, filosofianmaisteri M. Holmberg ja neiti Betty Alander.

Vaivaishoitohallituksen jäsenet ja virkailijat.

Vuoden kuluessa on Vaivaishoitohallitusta kohdannut monta vaikeata vahinkoa, kun monta sen jäsenistä on mennyt manan majoille. Helmi-kuun 20 p. 1905 vaipui kuoleman uneen neiti Fanny Palmén, joka vuodesta 1895 oli ollut Vaivaishoitohallituksen jäsenenä, pian sen jälkeen, maaliskuun 15 p:nä kuoli varapuheenjohtaja, kamreeri Ö. G. Westling, joka oli kuulunut Vaivaishoitohallitukseen vuodesta 1894, ja lokakuun 3 p. kuoli tehtailija K. V. Bergman, Vaivaishoitohallituksen jäsen vuodesta 1897. Hallitus muistelee kaipauksella ja kiitollisuudella näiden jalojen ihmisystävien monivuotista taidokasta ja menestyksellistä toimintaa vaivaishoidon ja ihmisystävällisten harrastusten palveluksessa.

Neiti Palménin sijaan valittiin jäseneksi presidentin rouva C. Montgomery ja kamreeri Westlingin sijalle kauppias N. Kochtomow, joka jo ennenkin useina vuosina oli ollut Vaivaishoitohallituksen jäsenenä, mutta vuoden 1904 lopussa siitä eronnut. Herra Bergmanin sijalle valittiin vuoden lopussa satulaseppä J. H. Alkunen.

Filosofian maisteri A. Antell on hoitanut Vaivaishoitohallituksen toimitusjohtajalle kuuluvia tehtäviä ja Vaivaishoitohallituksen sihteerinä on toiminut protokollasihteeri E. Willgren.

Vaivaishoitohallituksessa vaivaisten silmälläpitoa varten olevaan hen-

kilökuntaan ovat 1905 vuoden kuluessa kuuluneet rouva H. Creutlein, neiti H. Karlsson ja — joulukuun 1 p:stä, jolloin neiti Karlsson omasta pyynnöstään sai eron virasta — rouva S. Amirchanjanz, sekä herrat A. Johansson ja K. F. Vass.

Työ- ja vaivaistalon johtajana on myös vuonna 1905 ollut kunnallisneuvos C. E. Degerholm, minkä ohessa rouva M. Degerholm edelleenkin on hoitanut emännän tehtävät laitoksessa ja konttorityöt on toimittanut konttoristi F. Rosendahl.

Lääkäinhoitoa vaivaishoidon sairaalalaitoksissa on toimittanut dosentti tohtori Jarl Hagelstam ja tämän siirryttyä toiselle paikkakunnalle professori Ernst Ehrnrooth. Papilliset toimitukset työ- ja vaivaistalolla on suorittanut pastori Emil Murén.

Asiain luku ja
laatu y. m.

Vaivaishoitohallituksella on vuoden kuluessa ollut 21 vakinaista ja 3 ylimääräistä kokousta. Niissä on hallitus käsitellyt yhteensä 1,176 asiaa, joista 939 on ollut toimitusjohtajan valmistamia avunantoasioita ja 237 kirjeasioita.

Taululiitteistä saadan yleiskatsaus toimitusjohtajan toimintaan vuonna 1905. Toimitusjohtajan käsittelemiä asioita (lukuun ottamatta hänen valmistamia avunantoasioita) oli kaikkiaan 16,610 (v. 1904 13,006 ja v. 1903 12,696.)

Suoranaista apua nauttivain köyhäin sekä kaupunkiin elätteelle annettujen silmälläpitoa varten on kaupunki kuten ennenkin ollut jaettuna 9 piiriin, joista kukin on ollut yhden hallituksen jäsenen valvonnan alaisena.

Vaivaishoitohallituksen palveluksessa oleva tarkastushenkilökunta on avustanut Vaivaishoitohallitusta ja toimitusjohtajaa sekä niiden henkilöiden suhteiden selville ottamisessa, joille on haettu vaivaisapua, että sellaisten, jotka erillään vaivaistalosta saavat vaivaishoitoa, ja muuten hankkinut tietoja kunnan hätääkärsivistä ja varsinkin alaikäisistä, jotka kodeissaan eivät saa tarpeellista hoitoa.

Kaikkiaan
avunsaajia.

Vaivaishoitohallituksen toimesta vuonna 1905 hoidetuista, ylläpidetyistä ja raha-apua saaneista henkilöistä oli:

	V. 1905.	V. 1904	V. 1903
a) Työ- ja vaivaistaloon otettuja	849	793	777
b) Elänteille annettuja	572	573	568
c) Kodeissa avustettuja suoranaissilla avuilla.....	2,089	2,054	2,330
d) Mielenvikaisten hoitolaitoksissa, aistivialliskou-			

luissa ja vaivaistalosta erillään olevissa turva-			
kodeissa hoidettuja	112	117	128
e) Vaivaistalosta erillään olevissa sairaaloissa hoi-			
dettuja (paitsi Marian sairaalassa ja Sörnäis-			
ten sairastuvassa)	440	290	226
f) Lahjoitettujen pääomain koroista eläkettä naut-			
tivia	73	73	73
Yhteensä	4,135	3,900	4,102

Tarkempain erikoistietojen saamiseksi työ- ja vaivaistalon toiminnasta vuonna 1905 viitataan johtajan, kunnallisneuvos Degerholmin antamaan, tämän myötä liitettyyn kertomukseen ja sen mukana oleviin luetteloihin ja tietoihin.

Työ- ja
vaivaistalo.

Työ- ja vaivaistaloon otetuista 849 henkilöstä oli:

1) Vaivaistalossa	659
niistä enintään samalla kertaa	485
vähintään	395
keskimäärin	440

Hoidokkaista oli:

miehiä	276	
naisia	314	
lapsia	69	659
Helsingissä syntyneitä	88	
muilla paikkak. »	571	659
ruotsia puhuvia	294	
suomea »	347	
venäjää	14	
saksaa »	4	659

Vuoden kuluessa kuoli 56 miestä, 39 naista ja 3 lasta.

2) Työlaitoksessa	190
niistä enintään samalla kertaa	115
vähintään	55
keskimäärin	84

Työlaitokseen vuonna 1905 otetuista oli:

Helsingissä syntyneitä	49	
muilla paikkak. »	141	190
ruotsia puhuvia	80	
suomea »	106	
venäjää »	4	190

Vaivashoidon
sairaalalai-
tokset.

Koko lukumäärästä 190 on 6 työllään kunnalle korvannut heidän vaimoilleen ja lapsilleen annetun vaivaisavun.

Sairaanhoito kaupungin työ- ja vaivaistalossa on vuonna 1905 käynyt pääasiallisesti samojen periaatteiden mukaan kuin edellisinä vuosina.

Vaivashoidon sairaalalaitoksia on vuoden kuluessa ahkeraan käytetty, varsinkin mielenvikaisten hoitolaa. Jotta kävisi mahdolliseksi valmistaa tilaa vuoden 1905 kuluessa laitokseen otetulle 109 mielenvikaiselle henkilölle, oli tarpeellista luovuttaa mielenvikaisten hoitoa varten vielä yksi »keuhkotautispaviljongeista». Lokakuun lopulla siirrettiin nimittäin alkuperäisesti keuhkotautisia potilaita varten aiotusta paviljongista, joka Herrojen Kaupunginvaltuusmiesten luvalla kaksi vuotta sitten luovutettiin naispuolisten mielenvikaisten hoitoa varten, nämä potilaat siihen kolmanteen keuhkotautispaviljonkiin, joka Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti toukokuun 9 p:ltä 1905 kesän kuluessa rakennettiin. Tämän rakentamiseen ja kuntoon panemiseen kului noin 4 $\frac{1}{2}$ kuukautta. Paviljonki on samantapainen kuin molemmat aikasemmin rakennetut vaikka hieman tilavampi. Siten joutilaaksi tullut ensimmäinen »keuhkotautispaviljonki» luovutettiin marraskuun 1 p:nä miespuolisia mielenvikaisia varten. Toiseen paviljonkiin sijoitettiin kesän aikana, jolloin korjaustöitä toimitettiin sairaskodissa, sanotun osaston potilaita. Sittenkun paviljonki oli tyhjennetty, alettiin sitä järjestää alkuperäistä tarkotustaan varten, keuhkotautia potevain henkilöiden hoitolaksi.

Yhdessä vaivaistalon osastorakennuksessa on vuoden kuluessa saatu enemmän tilaa potilaille ja raihnaisille sen kautta että tarkotusta varten on sisustettu 3 työsalia.

Vaivaistalon suuren sairaalaryhmän eri osastoilla oli sairashoito seuraava:

Mielenvikais-
ten hoitolaitos.

Vuoden kuluessa hoidettujen mielenvikaisten päiväkirjanumero oli 256, niistä miehiä 100, naisia 156. Edellisestä vuodesta jälellä olevia oli

48 miestä ja 99 naista eli yhteensä 147. Laitokseen otettiin 52 miestä ja 57 naista, yhteensä 109 (v. 1904 otettiin 80). Laitoksesta poiskirjotettiin 88;¹⁾ näistä

terveinä		20	miestä,	12	naista,	yhteensä	32
paremmiksi tulleina		5	»	7	»	»	12
parantumattomina		16	»	7	»	»	18
kuolleita		13	»	13	»	»	26
Yhteensä 49 miestä, 39 naista, yhteensä 88							

Jälellä vuoteen 1906 oli 55 » 110 » » 165

Sipooseen annettiin elätteelle 4 miestä ja 9 naista. Aikasemmin elätteelle annetuista on vuoden kuluessa tuotu takaisin 8 miestä ja 2 naista.

Sairaanhoitopäiviä oli vuoden kuluessa 55,096 (v. 1904 49,698); keskimäärin kutakin hoidettua varten 215,2; keskimäärin sairaita päivää kohti 150,9.

Taululiitteistä näkyy niiden henkilöiden luku, joita kymmenvuotiskautena 1896—1905 on hoidettu Helsingin työ- ja vaivastalon mielenvikasten laitoksissa, niiden luku, jotka laitoksissa ovat olleet kunkin vuoden alussa ja lopussa, niistä vuosittain poiskirjotettujen luku, maksavain potilaiden luku sekä valtion laitoksissa Vaivaishoidon kustannuksella ylläpidettyjen ja Vaivaishoidon vuosittain elänteille annettujen mielenvikasten luku.

Syyskuussa tarkasti laitoksen lääkäri *Sipoon siirtoloita*. Tällöin kävi selville, että elätteelle annetut nauttivat hyvää hoitoa ja että oleskelu maalla sekä ympäristössä, joka muistutti heitä siitä missä aikasemmin olivat eläneet, ylimalkaan oli vaikuttanut edullisesti. Moni heistä osotti jonkunmoista mielenkiintoa kodin hoitoon ja talon tehtäviin, joihin he jossain määrin ottivat osaa. Isäntäväessä ei havaittu tyytymättömyyttä elätteelle annettuihin. Muutamat jotka havaittiin sopimattomiksi elänteillä olemaan, lähetettiin takaisin Helsingin laitokseen. Elätteelle annettujen valvontaa varten on kaksi hoitajaa ollut palkattuina.

Elätteelle annettujen siirtolat.

Taululiitteissä annetaan erinäisiä tietoja työ- ja vaivaistalon mielenvikasten hoitolasta vuosina 1901—1905 Sipoon pitäjään elänteille annetuista henkilöistä.

¹⁾ Niiden lisäksi yksi nainen, syntyisin venakko, joka oli lähetetty tarkastusta varten. Hän ei havaittu olevan mielenvikainen. Oli laitoksessa $\frac{10}{8}$ — $\frac{18}{9}$.

Työ- ja vaivastalon mielenvikaisten hoitolaitokseen on vuoden kuluessa viety Pitkämäen keskuslaitoksesta 2 miestä ja Lapinlahden keskuslaitoksesta 1 mies ja 4 naista, jotka sairastivat kroonillista mielenvikaa.

Mielenvikaisten osaston henkilökuntaa on ollut kuusi hoitajaa, joista kaksi otettiin palvelukseen marraskuun 1 p. ja 12 hoitajatarta, joista 3 otettiin huhtikuun 1 p:nä. Valvontaosasto on huhtikuun 1 p:stä ollut järjestettynä naisosastolle kivirakennuksessa. Ylihoitajattaren toimessa on edelleenkin ollut neiti Augusta Bergström.

Sairaskoti.

Sairaskodissa on vuoden kuluessa hoidettu 168 miestä ja 101 naista eli yhteensä 269 henkilöä. Jällel edellisestä vuodesta oli 84, siitä 45 miestä ja 39 naista. Sairaalaan otettiin 123 miestä ja 62 naista, eli siis yhteensä 185. Poistettu on:

terveinä		24	miestä,	6	naista,	yhteensä	30
paremmaksi tulleina	..	40	»	13	»	»	53
parantumattomina		28	»	18	»	»	46
kuolleita		33	»	28	»	»	61

Yhteensä 125 miestä, 65 naista, yhteensä 190

Jällel oli vuoteen 1906 43 » 36 » » 79

Sairaanhoitopäiviä oli vuonna 1905 27,326; kukin potilas on ollut sairaalassa keskimäärin 101 päivää; keskimäärin on ollut sairaita päivää kohti 74,8.

Kaksi hoitajatarta ja neljä alihoitajatarta on vuoden kuluessa ollut sairaskodin palveluksessa.

Polikliinillisesti on hoidettu 612 työ- ja vaivastaloon otettua henkilöä.

Lausunto työ- ja vaivastaloksen mielen- vikaisten hoito- laajennusta koskevassa kysymyksessä. Ehdotettu työ- ja vaivastalonsiirto.

Tammikuun 26 p. 1904 antoi Kaupunginvaltuusto eräälle valiokunnalle toimeksi, hankittuaan Vaivaishoitohallituksen lausunnon, antaa lausunnon siitä ehdotuksesta kaupungin työ- ja vaivastalon mielisairaalan laajentamiseksi, minkä Terveyslaitoslautakunta kirjelmässä Valtuustolle joulukuun 14 p:ltä 1903 oli tehnyt ja joka laajennus oli suoritettava siten että nykyiseen mielisairaiden hoitolaan oli rakennettava kivistä kaksi käytävällä yhdistettyä kaksikerroksista paviijonkia, sisältäen yhteensä 72 sairapaikkaa, minkä yhteydessä Terveyslaitoslautakunta oli esittänyt että mielisairaiden hoitola erotettaisiin vaivastalosta ja asetettaisiin Terveyslaitoslautakunnan valvonnan alaiseksi, sekä myös että mainitun

lisärakennustyön suoritettua lääkärin avuksi palkattaisiin amanuenssi, jonka palkaedut olisivat 1,200 markkaa sekä vapaa huoneusto, lämmitys, elanto ja valaistus.

Vaivaishoitohallituksen tammikuun 30 p. 1905 antama lausunto oli seuraavasisältöinen:

Puheenaolevan ehdotuksen perusteluissa on Terveyslaitokunta huomauttanut, miten ehdottoman tarpeellista on sekä lisätä kaupungin varattomien mielenvikaisten sairaspaiikkoja, että myös parantaa niiden tarkoituksenmukaisen hoidon järjestelyä. Siinä tarkoituksessa on Terveyslaitokunta ehdottanut muun muassa, että työ- ja vaivaistalon mielenvikaisten hoitolaan rakennettaisiin lisää kaksi uutta paviijonkia, sisältäen 72 sairaspaiikkaa, sekä että mielenvikaisten hoitolaitos erotettaisiin vaivaistalosta ja asetettaisiin Terveyslaitokunnan valvonnan alaiseksi, jolloin kuitenkin vaivaistalon hallituksen, niin kauan kuin vaivaistalo ja sairashoitolaitokset sijaitsevat yhteisellä alueella, tulisi erityistä maksua vastaan mielenvikaisten hoitolaitokselle suorittaa tarpeellisen muonan ja pitää huolta pesosta, minkä ohessa vaivaistalon johtaja erityistä korvausta vastaan toimisi mielenvikaisten hoitolaitoksen taloudenhoitajana.

Vaivaishoitohallituskin on täysin vakuutettu siitä että on ehdottoman tarpeellista mitä pikimmin ryhtyä tehokkaisiin toimenpiteisiin tarkoituksenmukaisen hoidon hankkimiseksi kaupungin varattomille mielenvikaisille. Tässä tarkoituksessa pitäisi lisätä sairaspaiikkain lukua, ja akuuttisesti mielisairaita olisi hoidettava laitoksissa, jotka olisivat terveyslaitoviranomaisten valvonnan alla. Vaivaishoitohallitus katsoo sen vuoksi olevan syytä periaatteellisesti puoltaa Terveyslaitokunnan lausuntoa tässä tarkoituksessa, mutta mitä tulee kysymykseen siitä, mitenkä mainittu tarkotusperät edullisimmin olisivat saavutettavissa, rohkenee Vaivaishoitohallitus olla toista mieltä kuin Terveyslaitokunta. Perustuen kokemukseensa kaupungin mielenvikaisten luvun lisääntymisestä ei nimittäin Vaivaishoitohallitus voi olla huomioon ottamatta että joskin toteuttamalla Terveyslaitokunnan ehdotusta työ- ja vaivaistalon mielisairaiden hoitolan laajentamisesta voitaisiin joksikin ajaksi poistaa varattomille mielisairaille aijottujen sairaspaiikkain puute, tämä puute taas jonkun vuoden kuluttua ilmenisi ja vaatisi sanotun laitoksen edelleen laajentamista. Mutta asianlaita on tätä nykyä sellainen ettei ainoastaan houruinhoitolaitos, vaan myöskin itse vaivaistalo ovat laajennuksen tarpeessa. Jo vuosikausia ovat vaivaistalon rakennukset olleet suurimman

osan vuotta liian täydet, riippuen etupäässä siitä että on ollut pakko luovuttaa työkykyisille hoidokkaille aiottuja osastoja vuoteenomaisille sairaille, mutta myöskin ympäristöpitäjäin väestön haluttomuudesta ottaa hoitoonsa vanhoja vaikeasti käsiteltäviä hoitolaisia. Viitatuista olosuhteista on myöskin etsittävässä syy siihen ettei Vaivaishoitohallitus ole voinut asianmukaisessa määrässä käyttää itselleen kuuluvaa isännöysoikeutta enemmän tai vähemmän työkykyisiin avunsaajiin ja velvollisuudentuntonsa unohtaneihin perheenhuoltajiin yhtävähän kuin lapsellisiin työkykyisiin naisiinkaan nähden. Siitä on myös seurannut että rahalliset avustukset viimeisinä vuosina ovat alinomaa kasvaneet ja nousseet v. 1903 noin 12,000 markalla yli vaivaishoidon meno- ja tuloarvioon otetun määrärahan. Vaivaistalosta on puuttunut tilaa aiheettoman vaivaishoidon estämiseksi, koska vakinaisen vaivaistalon paikoista iso osa on ollut henkilöillä, jotka ovat olleet sairashoidon (usein ainoastaan satunnaisen) tarpeessa, mutta joita ei ole voitu vapaiden paikkojen puutteessa ottaa valtion sairaalaitoksiin eikä Marian sairaalaan. Mutta sellainen asiointila ei ole vaivaishoitojärjestelmän mukainen, joka tarkoittaa jokaisen pakottamista mahdollisuuden mukaan pitämään huolta itsestään, huolellisuuteen ja säästäväisyyteen, eikä anna työkykyisille turmelevia almuja, vaan vaatii työtä nautitun vaivaishoidon hyvitykseksi. Siinä tarkoituksessa säättää vaivaishoito-ohjesääntö että »apua jaetaan nautintoaineina tai rahassa ainoastaan poikkeustapauksissa». Toiselta puolen tarkoittaa sanottu menettelytapa todellisesti hädänalaisille, parantumattomille sairaille ja raihnaisille hoidon ja turvattomille lapsille hyvän kasvatuksen valmistamista.

Terveyshoitolautakunta ehdottaa että vaivaistalon hallitus toistaiseksi antaisi mielenvikaisten laitokselle vaadittavan ruuan ja pitäisi huolen laitoksen pesusta. Tämän ehdotuksen näyttää Terveyshoitolautakunta katsooneen voitavan toteuttaa kalliimmista kustannuksista, siis siinä keittiössä ja niillä työvoimilla, mitkä vaivaistalolla nykyään on käytettävinaan. Kun kumminkin vaivaistalon keittiö on kokonaan tarpeellinen ruuan valmistamiseen laitokseen otetuille yli 500 hoitolaiselle, tulee mahdolltomaksi antaa ruokaa vielä 72 satunnaiselle mielisairaalle ehdotetussa laajennetussa mielenvikaisten hoitolaitoksessa sekä niille 36 sairaalle, jotka otetaan siihen uuteen paviljonkiin keuhkotautis-potilaita varten, joka Valtuuston päätöksen mukaan rakennetaan tänä vuonna vaivaistalon alueelle, varsinkin kun näiden 108 sairaan tulee nauttia laitoksen tavallisesta

poikkeavaa ruokaa. Jos siis Terveyshoitolautakunnan ehdotus ruuan toimittamisesta mielenvikaisten hoitolaitokseen on toteutettava, niin täytyy vaivaistalon keittiötä ja varastohuoneita laajentaa ja muuttaa sekä lisätä keittiöhenkilökuntaa. Ja koska pesua ovat tähän asti voineet ainoastaan suurilla vaikeuksella toimittaa vaivaistalon hoidokkaat, joista on käytetty pesijättärinä myöskin enemmän tai vähemmän heikkomieliisiä, tulisivat palkatut voimat tarpeellisiksi, jos laitoksen tulisi pitää huoli vielä yllämainittujen 108 henkilön ja heidän hoitajainsa pesusta. Mutta kun ei kävisi päinsä panna palkattuja työntekijättäriä yhteen vaivaistalon hoitolaisten kanssa, olisi siitä seurauksena, että pitäisi rakentaa uusi tilava pesutupa kysymyksenalaista tarkotusta varten.

Koska niin laajan laitoksen kun vaivaistalon hoito vaatii yhden henkilön koko ajan, niin ei Vaivaishoitohallitus myöskään voi hyväksyä Terveyshoitolautakunnan ehdotusta että vaivaistalon johtaja velvotetaisiin toimimaan mielenvikaisten laitoksen toimitsijamiehenä, varsinkin kun vaivaishoidon edut siten tulisivat luonnollisestikin syrjäytetyiksi.

Kaikkeen tähän katsoen, ja kun sen lisäksi tulee että mielenvikaisten hoitolaitoksen laajentamisen voidaan varmuudella laskea nousevan vähintään 200,000 markkaan, samalla kun tulisi tulokseksi että köyhäinhoito ja sairashoito tulisivat yhä edelleenkin sangen onnettomasti ja järkipörräistä vaivaishoitoa vaikeuttavalla tavalla yhdistetyiksi kaupungin työ- ja vaivaistaloon, niin on Vaivaishoitohallitus katsonut olevan ajan jo ennen esitetyn suunnitelman toteuttamiselle työ- ja vaivaistalon muuttamiseksi johonkin paikkaan kaupungin ulkopuolelle, mutta kumminkin kaupungin omistamalle alueelle. Tämäkään suunnitelma ei näytä olleen Terveyshoitolautakunnalle vieras, koskapa Lautakunta on esillä olevan ehdotuksensa perusteluissa viitannut siihen että kenties lähimmässä tulevaisuudessa huomataan sopivaksi, koska vaivaistalon alueen arvokkaimmat rakennukset kuuluvat sairaanhoitolaitokselle, että tämä alue käytettäisiin kokonaan sairashuonetarkoituksiin ja sekä työhuone että vaivaistalo sijoitettaisiin johonkin muuhun paikkaan. Nykyinen työ- ja vaivaistalo voitaisiin siinä tapauksessa luovuttaa kaikkine rakennuksineen Terveyshoitolautakunnan käytettäväksi ja sisustettavaksi sairashuoneeksi. Mielenvikaisten sairashuoneen laajentaminen tulisi niin ollen mahdolliseksi esim. siten että vaivaistalon kivistä ja puusta tehty asuinrakennus sisustettaisiin kroonillisesti mielenvikaisille naisille ja työlaitoksen rakennus luovutettaisiin kroonillisesti sairaille miehille. Koska kummassakin näissä

rakennuksissa on ensikerroksessa suuret ja korkeat työsalit, voitaisiin niitä osittain edelleenkin käyttää tähän tarkotukseen, joten voitettaisiin se etu, ettei mielisairaiden kuten nyt tarvitse tilanpuutteessa viettää päiviään melkein toimettomina. Muut rakennukset voitaisiin sisustaa yksinkertaisemmiksi sairashuoneiksi, jotka puhtaasti lääketieteellisinä laitoksina, aiottuina yksinomaan akutisten sairaiden hoitoa varten, muodostaisivat arvokkaan lisäosaston Marian sairaalalle, joka jo nyt on useimmiten liian täysi. Vaivaistalon talousrakennuksessa olisi asunto alilääkärille, huoneita palvelusväelle, konttoreja, keittiö y. m. samalla kun tarkastusmiehen rakennus työlaitoksen luona sopii toimitsijamiehen asunnoksi. Tämän yhteydessä tahtoo Vaivaishoitohallitus kiinnittää Valiokunnan huomiota siihenkin että Terveyshoitolautakunta — mikäli Vaivaishoitohallituksen tietoon on tullut — on kirjelmällä 9 päiväältä marraskuuta 1903 esittämällä Valtuustolle Marian sairaalan tilanpuutteen ehdottanut uuden kulkutautisairaalan perustamisen noin 130:lle sairaalle ja on Terveyshoitolautakunta ajatellut sen sijotettavaksi Fredriksbergin aseman läheisyyteen. Tämä ehdotus näyttää Vaivaishoitohallituksen mielestä antavan lisätukea sen esilläolevalle ehdotukselle, koska Vaivaishoitohallituksen mielestä voitaisiin Terveyshoitolautakunnan ehdottama kulkutautisairaalakin sopivimmin sijoittaa vaivaistalon alueelle, joten saataisiin aikaan melkoinen kustannusten säästö sairashuoneen perustamisesta ja ylläpitämisestä.

Terveyshoitolautakunnan esittämä epäkohta nykyisessä ainoastaan 10 vuotta vanhassa mielisairaalassa että nimittäin levottomat ja meluvat sairast häiritsevät äsken sairastuneita on tosin oikeutettu, mutta ehdotetuilla toimenpiteillä voitaisiin valmistaa suurempi tila äsken sairastuneille ja muutamilla rakennuksen sisustuksen muutoksilla, kuten kaksinkertaisten ovien asettamisella käytävään ja yhteishuoneiden välille ja muilla laitteilla pitäisi mainittu epäkohta voida auttaa, joten tämä rakennus voitaisiin käyttää yksinomaan akutisia tapauksia varten.

Vaikkakin ehdotetulla työ- ja vaivaistalon kahden rakennuksen sisustamisella kroonillisesti mielenvikaisia varten tulisi joukko paikkoja käytettäväksi, niin pitäisi kumminkin Vaivaishoitohallituksen mielestä edelleenkin käyttää hoidolleanto-järjestelmää eli perhehoitoa. Tämän järjestelmän edistämiseksi tulisi kumminkin välttämättömäksi että aivan läheisessä tulevaisuudessa esim. Sipoon pitäjään, johon on jo yli 40 sairasta annettu hoidettaviksi, rakennettaisiin pieni keskuslaitos, johon voitaisiin ottaa ne mielisairaast, jotka tilapäisesti ovat tulleet niin levotto-

miksi, ettei niitä voida hoitaa kodeissa, palautettaviksi taas hoitoperheihin levottomuuspuuskan mentyä ohitse.

Sopivain mielisairasten hoidettavaksianto-menettelyllä on epäilemättä, Vaivaishoitohallituksen mielestä, tulevaisuus puolellaan. Meilläkin on kokemus osottanut että tulee sekä huokeammaksi että on sairaiden sielulliselle olotilalle parempi, jos he asetetaan luonnolliseen ympäristöönsä eikä sijoteta kalleihin suljettuihin laitoksiin.

Luonnollisena seurauksena mielenvikaisten hoitolaitoksen erottamisesta vaivaistalosta ja asettamisesta Terveystalokunnan valvonnan alaiseksi olisi että mielenvikaisten hoitoonantaminen ja valvonta tapahtuisi joko sairashuoneen hallituksen tai toimitsijamiehen toimesta ja että kustannukset hoidosta pantaisiin sairashuoneen meno- ja tuloarvioon, jonkatähden Vaivaishoitohallituksella ei ole syytä lähemmin lausua mielipidettään tästä tärkeästä yksityisseikasta, se kun oikeastaan kuuluukin lääketieteellisille viranomaisille.

Mainitsematta vaivaishoidon ja sairaanhoidon erottamisesta koituvaa periaatteellista voittoa ja niiden erilaisten tarpeiden tyydyttämistä, tulisivat yllä ehdotetuista järjestelyistä seuraavat edut, nim.: ettei tarvittaisi vaivaistalon nykyiseen mielenvikaisten sairaalaan mitään lisärakennuksia ja voitaisiin tätä varten vaadittavilla kustannuksilla perustaa uusi vaivaistalo, että luovuttamalla vaivaistalon rakennukset sairashuoneeksi kroonillisesti mielisairaille saataisiin sairassijoja vähintään kaksinkertaiselle sairasmäärälle kun ehdotettuun lisärakennukseen voisi mahtua; että saataisiin aikaan Marian sairaalalle lisäosasto suuremmitta kustannuksitta; sekä ettei sairasten hoito ja niiden ravitseminen jäisi vaivaishoitonäkökannoista riippuvaksi.

Siltä varalta että Vaivaishoitohallituksen ylläkosketeltu ehdotus saavuttaisi valiokunnan hyväksymisen on vielä vastattavana kysymys, mihin tuo uusi työ- ja vaivastalo voitaisiin sijoittaa. Tässä tarkoituksessa antoi Vaivaishoitohallitus delegatsionin toimeksi ehdottaa sopivan paikan uudelle laitokselle. Delegatsionin jäsenet ajattelivat ensi sijassa Gumtähden kaupungille kuuluvaa säteriä, joka sijaitsee kaupungin lähellä ja jossa on valmiita rakennuksia, joista ainakin muutamia voitaisiin käyttää, mutta katsoivat delegatsionin jäsenet kuitenkin pitävän jättää tämä tuuma katsoen siihen että delegatsionin saamien tietojen mukaan tehdastonttien kysyntä läheisyydessä on jo sangen vilkas ja on pelättävissä että laitos ennen pitkää joutuisi tehdaskorttelin keskelle, sekä että säterin

rakennukset, jotka ovat vanhat ja hajallaan siellä täällä, voitaisiin käyttää laitoksen tarpeiksi ainoastaan kalliiden korjausten ja muutosten jälkeen, mutta eivät sittenkään tulisi yhtä sopiviksi kuin varta vasten rakennetut. Ja kun delegatsioonin jäsenet luulivat löytäneensä laitokselle paremman tontin myöskin kaupungille kuuluvan Forsbyn tilan maalla, ovat he päättäneet ehdottaa että työ- ja vaivaistalo sijoitettaisiin sanottuun tilaan kuuluvalle alueelle, joka on vasemmalla Vanhastakaupungista Oulunkylään vievästä ajotiestä ja jonka lähipitäiset rajat ovat merkityt laaditulle aluepiirustukselle. Tähän ehdotukseen on Vaivaishoitohallitus katsonut voivansa yhtyä. Viimemainittu paikka tarjoaa nimitään erinäisiä huomattavia etuja. Se on lähellä kaupunkia, mutta kumminkin sellaisen matkan päässä siitä ettei sitä pitkään aikaan käytetä kaupungin muihin rakennustarkoituksiin, jonka ohella paikka on heti rakennettavaksi käytettävissä. Sen lisäksi on alue lähellä vesijohtoa, joka siis voidaan ilman suurempia kustannuksia johtaa laitokselle, sekä ainoastaan noin kilometrin etäisyydellä Oulunkylän rautatieasemalta. Asema on erittäin sopiva rakentamiselle ja hygieniset olosuhteet voidaan pitää erinomaisina, koska paikka on metsäkasvavaa hietakangasta, eteläänpäin avointa. Sitäpaitsi on kysymyksenalaisella alueella sekin huomattava etu että sinne tarvitsisi rakentaa aluksi ainoastaan laitokselle tarpeelliset rakennukset, mutta että se tarjoisi kumminkin mahdollisuuden laitoksen asteettaiselle laajentamiselle yhdenmukaisesti alustapitäen tehdyn yhtenäisen suunnitelman mukaan. Paikalla olisi myöskin tilaisuutta hoitolaisten työskentelyyn maanviljelystyössä.

Sekä Terveyslaitokunnan ylläkosketellussa kirjelmässä 14 päivästä joulukuuta 1903 annetusta selonteosta olosuhteista vaivaistalon mielen- vikaisten sairaalassa että puuttuvasta tilasta mainitussa sairashuoneessa johtuneista valituksista, joita työ- ja vaivaistalon lääkäri on kerran toisensa perästä esittänyt, käy ilmi — sanotaan valiokunnan 17 päivänä toukokuuta 1905 Valtuustolle antamassa mietinnössä — täysin selvästi että hulluinhoitolaitoksen laajentamiseen tulee ryhtyä mahdollisimman pian. Vuonna 1902 käytetty keino, jolloin mielisairasten hoitoa varten luovutettiin vaivaistalon tuberkelisairaita varten rakennettu paviljongi, oli, kuten tästä päätettäessäkin huomautettiin, ainoastaan väliaikaista laatua. Ja joskin, kuten Valtuusto nyttemmin Terveyslaitokunnalta viimeksi saapuneen esityksen perustuksella on päättänyt, tänä vuonna valmistunut toinen tuberkelipaviljonki vielä käytetään hulluinhoitoon, tulisi siten,

viimeisten vuosien vaivaistaloon otettuja mielenvikaisia koskevista numerotiedoista päättäen, tarve tyydytetyksi ainoastaan lähintä tulevaisuutta varten. Tähän tulee lisäksi että siinä tapauksessa täytyy keuhkotautipotilaiden sairashoitopaikkain tarve täyttää jollakin muulla tavalla. Siinä tarkoituksessa onkin Valtuusto jo viimeksi kosketellun päätöksen yhteydessä ryhtynyt toimenpiteeseen huoneuston vuokraamiseksi väliaikaista tuberkelisairaalaan varten Grejuksen tilalla sekä päättänyt kolmannen tuberkelipaviljongin rakentamisen Vaivaistalon alueelle. Seuraukseksi ylläesitetystä jää ettei voida välttää uutis- tai lisärakennuksen rakentamista vaivaistalon mielenvikaisten laitoksille, jollei Vaivahoitohallituksen antamassa lausunnossa esitetty ehdotus vaivaistalon muuttamisesta saavuta hyväksymistä.

Itse asiassa — jatkaa valiokunta — näkyy tässä joskus aikaisemmin, kun on ollut kysymys vaivaistalon sairaanhoitolaitosten laajentamisesta, viitatussa mahdollisuudessa olevan kysymyksen oikea ratkaisu. Vaivahoito- ja sairaanhoitolaitosten yhdistämisellä samalle alueelle ja yhteisen hallinnon alaiseksi on itsessään oikeutus sikäli kun viimeainittujen laitosten tarkoitus on valmistaa sairashoitoa vaivaistalon omille hoidokkaille niiden keskuudessa sattuneissa tilapäisissä sairaustapauksissa. Sitä vastoin ei nykyisen järjestelmän puolesta voida esittää muita syitä kun se että enemmistö näihin sairaanhoitolaitoksiin otettuja potilaita on varattomia ja voivat sen perustuksella vaatia kunnalta vapaata sairaanhoitoa. Tämä seikka ei kuitenkaan riitä yksistään perustelemaan näiden sairasten asettamista samaan luokkaan köyhänhoitolaisten kanssa, jotka vaivahoitohallitus on ottanut huostaansa hoidettaviksi ja joihin nähden vaivaistalon hallituksella on sillä perustuksella isäntävalta. Järjestelmää haittaa m. m. Terveystaloutakunnan kirjelmässä kosketeltu epäkohta etteivät sairaat voi saada sellaista ravintoa kun sairaanhoito vaatii, koska vaivaistalon ruuanpito on aiottu varsinaisille vaivahoitolaisille, eikä kaksinker- taista ruuanlaittoa voida järjestää ilman kalleita muutoksia. Sitä myöten kuin kaupungin väkiluvun lisääntyessä vaivahoitolaisten sekä vaivaistalon sairashuoneen hoidokkaiden luku kasvaa, lisääntyvät myöskin vaikeudet eri tarpeiden tyydyttämisessä ja pakottavat välttämättömyydellä ennemmin tai myöhemmin pesäeroon. Edelleen on huomattava että työ- ja vaivaistalon nykyinen alue, joka kaupungin asemakaavaa toteutettaessa katujen rakentamisen vuoksi jonkun verran pienenee, ei anna kauemmaksi aikaa tilaisuutta vaivahoito- ja sairaanhoitolaitosten laa-

jentamiseen. Asiain näin ollen ei valiokunta voinut muuta kuin omaksua Vaivaishoitohallituksen käsityksen siitä että näiden molempain laitosten eron toteuttamisen oikea aika oli nyt käsissä, sekä että tässä kohden *sairaanhoitoa varten aiottujen*, joihin kuuluvat kallisarvoisimmat rakennukset ja jotka suuremmassa määrin ovat lähemmän aseman tarpeessa, *pitää saada jäädä paikoilleen*, samalla kun vaivaistalo ja siihen yhdistetty työhuone olisi muutettava toiseen paikkaan. Tämän muutoksen kautta tulisi nykyisen työ- ja vaivaistalon rakennuksista, joista osa on jo valmiita, hyvässä kunnossa olevia sairashuonerakennuksia ja osa muista voidaan pienillä muutoksilla sisustaa samallaisiksi, ilman muuta käytettäviksi sairashuonetarkotuksiin.

Vaivaishoitohallitus on huomauttanut ja valiokunnan eri jäsenet ovat myöskin todistaneet että niistä rakennuksista, joista vaivaistalohallitus muutosta tehtäessä luopuu, on osa sellaisia, jotka ilman vaikeuksia voitaisiin käyttää mielisairaalan laajentamiseen. Sellaisella menettelyllä voitaisiin nyt kysymyksenotetun, vastaisuudessa kenties kumminkin tarpeellisen lisärakennuksen rakentaminen hulluinhoitolaitokselle lykätä toistaiseksi. Samalla tehtäisiin mahdolliseksi täten nykyään mielenvikaisille käytettyjen tuberkelipaviljonkien käyttäminen varsinaiseen tarkotukseensa. Yksityiskohtaisempaa ehdotusta nykyään vaivaishoitoon käytettävien rakennusten käyttämisestä ei valiokunta ole katsonut tarvitsevana tehdä, ennenkuin vaivaistalon muuttokysymys on periaatteellisesti ratkaistu. Mainittakoon kumminkin että hyvin tarpeellinen sairashuone muita kroonillisia tauteja varten saataisiin käyttämällä siihen nykyinen kaksikerroksinen kivinen sairashuone vuoteenomaisia vaivaishoitolaisia varten. Senjälkeen samalle alueelle yhtenäiseksi ryhmäksi yhdistetyt sairaanhoitolaitokset mielenvikaisille, keuhkotautispotilaille ja muille kroonillisille sairaille saisivat, ottamalla käytäntöön vaivaistalon talousrakennuksen, tilaisuuden oman taloudenhoidon ja ruuanpidon, alilääkärin asunnon y. m. järjestämiseen.

Uuden työ- ja vaivaistalon paikkaan nähden on valiokunta hyväksynyt Vaivaishoitohallituksen esityksen, eli että siihen määrättäisiin se kaupungille kuuluvan Forsbyn tilan alue, joka on merkittynä Vaivaishoitohallituksen kirjelmään liitettyssä kartassa ja jonka sopivaisuudesta Vaivaishoitohallitus on antanut mitä parhaimman arvosanan.

Ylläesitetyillä perusteilla ehdotti valiokunta:

Että Valtuusto periaatteessa lausuisi kannattavansa Työ- ja vaivaistalon muuttamista nykyiseltä alueelta sekä sanotulla alueella olevien nyt vaivaishoitotarkotuksiin käytettyjen rakennusten luovuttamista sairashoitoa varten;

että Rahatoimikamarin tehtäväksi annettaisiin sekä neuvotteluihin ryhtyminen Forsbyn tilan vuokraajan kanssa uuden vaivaistalon paikaksi ehdotetun alueen heti luovuttamisesta kaupungin käytettäväksi, kun myöskin antaa, yksin neuvoin Vaivaishoitohallituksen kanssa ja sen uudeksi vaivaistalolaitokseksi laatiman suunnitelman mukaisesti, laatia piirustukset ja kustannusarvio siihen vaadittavia uutisrakennuksia varten; sekä

että Terveyshoitolautakunnan toimeksi jätettäisiin, asiantuntijain toimittaman katselmuksen jälkeen, antaa Valtuustolle tarkempi ehdotus vaivaistalon muuton jälkeen vapaaksi jääneiden rakennusten käyttämisestä yllämainittuun tarkotukseen, sekä niistä muutoksista, joita olisi tehtävä niiden soveltamiseksi uuteen tarkotukseensa.»

Vaivaishoitohallitukselle lähettämässään kirjelmässä 23 päivältä toukokuuta 1905 ilmotti Valtuusto hyväksyneensä yllämainitun ehdotuksen ja siten periaatteessa päättäneensä työ- ja vaivaistalon muuttamisen sen nykyiseltä alueelta sekä antaneensa Rahatoimikamarin tehtäväksi yhdessä Vaivaishoitohallituksen kanssa ja Vaivaishoitohallituksen Forsbyn maalle rakennettavaa uutta vaivaistalolaitosta varten laatiman suunnitelman mukaisesti laatia piirustukset ja kustannusarvio siihen vaadittavia uutisrakennuksia varten.

Istunnossa seuraavan elokuun 7 päivänä tämän asian ollessa esillä, havaitsi Vaivaishoitohallitus kysymyksenalaisen hankkeen merkityksen niin laajaperäiseksi ja tärkeäksi, ettei se luullut voivansa ryhtyä valmistaviin toimenpiteihin hankkeen toteuttamiseksi, kuten herrat Valtuusmiehet olivat tarkottaneet, hankkimatta selkoa niistä tuloksista ja kokemuksista, joita kysymyksenalaisessa suhteessa oli saatu Skandinavian maissa. Vaivaishoitohallitus antoi sentähden työ- ja vaivaistalon johtajan kunnallisneuvos Degerholmin toimeksi tutkia kysymyksessä olevan laatuisten laitosten aseman suunnittelua ja sisustusta eri paikoissa äskenmainituissa maissa. Kun Vaivaishoitohallitus katsoi asian kiireellisuonteiseksi eikä sietävän viivytystä, määräsi Vaivaishoitohallitus

käyttövaroistaan kunnallisneuvos Degerholmille kahdeksansataa markkaa yllämainitun matkan tekemiseksi ja anoi että tämä Vaivaishoitohallituksen määrärahasta satunnaisia menoja varten etukäteen otettu summa sille korvattaisiin. Viimemainittuun esitykseen suostui Valtuusto seuraavan syyskun 19 päivänä ja määräsi että Valtuuston käyttövaroista maksettaisiin 800 markkaa Vaivaishoitohallituksen yllämainitun tutkimusmatkan kustantamiseksi määräämän summan korvaukseksi. (Katso muist. Taul. N:o 2).

Elänteelle an- Koko lukumäärästä 572 Helsingin kaupungin vaivaishoidon elänteelle
nettuja. antamia henkilöitä oli:

<i>Kaupungissa</i>	135, niistä vanhempia henkilöitä	38
	lapsia alle 15 vuoden	97
vuonna 1904	120, niistä vanhempia henkilöitä	41
	lapsia alle 15 vuoden	79
<i>Maaseudulla</i>	437, niistä vanhempia henkilöitä....	214
	lapsia alle 15 vuoden	223
vuonna 1904	435, niistä vanhempia henkilöitä	219
	lapsia alle 15 vuoden	234

Maaseudulle elänteelle annetuista oli sijoitettuina:

Kirkkonummen	pitäjään		56
Wihdin	»		69
Espoon	»		88
Siuntion	»		39
Sipoon	»		82
Nurmijärven	»		16
Helsingin	»		21
Tuusulan	»		17
Lohjan	»		2
Erinäisiin	muihin kuntiin		47
			437

Näistä kuoli	9 miestä, 9 naista ja 2 lasta =	20
täytti	15 vuotta	16
ottivat omaiset	hoidettaviksi	2

otettiin vaivaistaloon	21
jätettiin Kasvatuslautakunnalle	1
otti toinen kunta hoidettavakseen.....	1

Niiden köyhäin tarkempaa silmälläpitoa, joita Helsingin kaupunki ylläpitää muilla paikkakunnilla, ovat 4 kunnassa hoitaneet Vaivaishoitohallituksen sitä varten ottamat asiamiehet.

Sellaisina ovat vuoden kuluessa toimineet:

Espoossa neiti Matilda Bergström,
Kirkkonummella entinen siltavouti K. A. Lönnqvist,
Siuntiossa kruununnimismies K. A. Grönholm ja
Wiidissä ylikonstaapeli G. Grönberg.

Näiden asiamiesten palkkio on vaihdellut 100 ja 150 markan välillä vuodelta riippuen elätteelle annettujen luvusta eri paikkakunnilla.

Asiamiehen velvollisuudet ovat:

1:ksi) hankkia tietoja sellaisista henkilöistä kunnassa, jotka ovat halukkaat ottamaan hoitoonsa lapsia ja vanhempia vaivaishoitolaisia Helsingin kaupungista sekä antaa lausuntonsa näiden henkilöiden sopivaisuudesta hoitajan tehtävään ja vaaditusta hyvityksestä;

2:ksi) vähintään kerran joka kolmas kuukausi, mutta useamminkin, jos olosuhteet niin vaativat, käydä jokaisen Helsingin Vaivaishoitohallituksen pitäjään hoidettavaksi annetun lapsen ja vanhemman vaivaishoitolaisen luona ottamassa selkoa heidän hoidostaan sekä tehdä näistä tarkastuksista lyhyet muistiinpanot Vaivaishoitohallituksen vahvistaman kaavan mukaan ja lähettää ne sitten Helsingin Vaivaishoitohallitukselle;

3:ksi) tarpeen vaatiessa ottaa laiminlyöneeltä hoitajalta heti pois huonosti hoidettu vaivaishoitolainen ja luovuttaa se toistaiseksi toiselle henkilölle; sekä

4:ksi) ilmottaa viimemainitusta toimenpiteestä, samoin kuin myös hoidokkaan kuolemasta, vaikeammasta sairaudesta tai hoidokasta kohdanneesta tapaturmasta viipymättä Vaivaishoitohallitukselle.

Muihin kuntiin elätteelle annettujen hoitoa ovat valvonneet työ- ja vaivaistalon toimitusjohtaja ja tarkastaja.

Suoranaisia
apuja.

Suoranaista apua kotiinsa saaneista köyhistä oli:

	V. 1905	v. 1904	v. 1903
vanhempia henkilöitä	852	836	852
niiden lapsia	1,237	1,218	1,478
Yhteensä	2,089	2,054	2,330

	V. 1905	v. 1904	v. 1903
niistä henkilöitä jotka 17 p:nä maaliskuuta 1879 annetun Arm. Asetuksen mukaan ovat ehdotto- masti vaivashoitoon oikeutettuja	451	423	380
muita sellaiseen puutteeseen joutuneita, että Vai- vaishoitohallituksen on ollut pakko antaa heille satunnaista apua	401	413	372
Yhteensä	852	836	852

Erityisissä lai-
toksissa hoi-
dettuja.

*Mielenvikaisten hoitolaitoksissa, aistivialliskouluissa tai turvakodeissa
hoidettuja.*

1:o	Niuvaniemen mielenvikaisten keskuslaitoksessa		3
2:o	Lapinlahden	»	25
3:o	Pitkämäen	»	13
4:o	Käkisalmen	» turvalaitoksessa	17
5:o	Seilin	»	18
6:o	Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitoksessa		3
7:o	Kaatuvahtautisten lasten kodissa Keravalla		5
8:o	Raajarikkoisten työkoulussa ja kodissa Helsingissä..		6
9:o	Kuuromykkäinkoulussa Porvoossa		2
10:o	» Pietarsaareissa		1
11:o	» Jyväskylässä		1
12:o	» Kuopiossa		1
13:o	» Mikkelissä		1
14:o	» Turussa		3
15:o	Sokeainkoulussa Helsingissä		4
16:o	Myrskylän pahantapaisten poikain turvakodissa		9
	Yhteensä		112

Vaivaistalosta erillään olevissa sairaaloissa hoidettuja:

	V. 1905 v.	1904 v.	1903
Yleisen sairaalan eri osastoilla	357	282	222
Muissa sairaaloissa ja parantoloissa	83	8	4
Yhteensä	440	290	226

Niiden henkilöiden luku, joita selontekovuoden eri kuukausina on avustettu *ravintoaineilla* (ruoka-annoksilla työväenhöyrykeittiöstä Pursi-miehenkadun N:o 10:ssä), sekä niiden henkilöiden luku, jotka ovat saaneet *lääkkeitä* vaivaishoidon kustannuksella, näkyy taululiitteistä.

Erinäisiä
apuja.

Vaivaishoidon 1905 vuoden menosääntöön »Avustuksia ja kustannuk-sia laitoksesta erillään olevia köyhiä varten» nimisen osaston kohdalla oleva 10,000 markan määräraha lääkkeiksi on näyttäytynyt riittämättö-mäksi, mainittuun tarkotukseen kun on annettu 11,762 markkaa 32 piä (v. 1904 10,507 markkaa 94 piä ja v. 1903 9,633 mk. 98 piä). Syynä sii-hen että on käytetty varoja yli määrärahan, on vuoden kuluessa vallitseva suuri sairaaloisuus lukuisan työväestön keskuudessa.

Kaikkiaan on 277 kuollutta *haudattu* vuoden kuluessa *vaivaishoidon kustannuksella*, niistä 257 Helsingin kaupungissa. Kustannukset nousivat 1,429 markkaan 34 penniin.

Korot erinäisistä vaivaishoidolle lahjoitetuista rahastoista, joita Raha-toimikamari hoitaa, on Vaivaishoitohallitus jakanut 73 hengelle, jotka maksunosotusten nojalla ovat Rahatoimikonttorista kantaneet heille myön-netyt osuudet. Nämät korkovarot on jaettu seuraavan laskelman mukaan:

Vaivaishoidolle
lahjoitettujen
rahastojen kor-
kojen käyttä-
minen.

Helmikuussa 1905 korkoa

Aleksandran rahastosta	Smk.	200: —
Wilhelm Elgin rahastosta	»	586: 30
Hanellin	»	296: —
Hedvig Charlotta Gripenbergin rahast.	»	637: 60

Toukokuussa 1905 korkoa

Carl Sierckenin rahastosta	»	159: 39
Gustava Karolina Brobergin y. m. rahas- toista	»	825: 45

Lokakuussa 1905 korkoa

Maria Bergmanin rahastosta	»	569: 27
----------------------------------	---	---------

Joulukuussa 1905 korkoa

Adolf Fredrik Sierckin rahastosta	Smk	398: 50
Elsa Maria Lampan rahastosta	»	527: 45
Lisette Gardbergin rahastosta	»	56: 95
Yhteensä		Smk. 4,256: 91

Myrskylän
turvakoti.

Kunnan osuus Myrskylän pahantapaisten poikain turvakodin hoidokasten kustannuksista oli vuonna 1905 Smk. 192: 50 (1904 — 338: 65, 1903 — 459: 83).

Vaivaishoidon
tulot ja menot.

Seuraava laskelma osoittaa vaivaishoidon tulot ja menot vuonna 1905.

	Smk.	7 ⁴	Smk.	7 ⁴
Tulot.				
Säästöä vuodesta 1904	3,589	78		
Korvausta köyhäin ylläpidosta	12,107	23		
Töistä, joita vaivaistalon hoidokkaat ovat tehneet ..	222	51		
» » työlaitoksen » » » ..	16,584	70		
Maantuotanto vaivaistalosta	2,091	92		
Korkoa juoksevalta tililtä	132	56		
Takaisinmaksettu lainoja, joita on annettu puutteenalaisille työmiehille	127	—	34,855	70
Nostettu Rahatoimikonttorissa	340,000	—		
» » uuden hulluinhoitopalviljongin sisustukseen ja ylläpitoon vaivaistalossa v. 1905 (katso muist. taul. 2)	6,000	—		
Nostettu Rahatoimikonttorista lisätyn hoitohenkilökunnan palkkaamiseksi vaivaistalon hulluinhoitolaitoksessa (katso muist. taul. 2)	1,520	—		
Nostettu Rahatoimikonttorista, korvausta tutkimusmatkasta (katso muist. taul. 2)	800	—	348,320	—
Yhteensä Smk.	—	—	383,175	70
Menot.				
<i>Vaivaishoitohallitus.</i>				
Palkkauksia	11,600	—		
Palkkiota katsantomiehille	7,200	—		
Korvausta tarkastusmatkoista	271	40	19,071	40
<i>Vaivaistalo.</i>				
Palkkauksia	15,600	—		
Siirto	15,600	—	19,071	40

	<i>Smc.</i>	<i>ml.</i>	<i>Smc.</i>	<i>ml.</i>
Siirto	15,600	—	19,071	40
Vaatetusta	6,104	72		
Muonaa	28,816	45		
Lääkkeitä	3,329	32		
Kalustoa	1,656	65		
Tarveaineita	902	41		
Polttopuita ja valaistusta	9,345	39		
Hevosenruokaa	865	67		
Korjaustöitä	6,105	99		
Sekalaisia menoja	4,530	11	77,256	71
<i>Työlaitos.</i>				
Palkkauksia	3,420	—		
Polttopuita ja valaistusta	1,627	51		
Muonaa	11,973	78		
Vaatetuskustannukset	2,947	25		
Tarveaineita	9,481	59		
Kalustoa ja työkaluja	274	63		
Ahkeruusrahoja	1,364	50		
Korjaustöitä	923	40		
Sekalaisia menoja	831	85	32,844	51
<i>Mielenvikaisten hoitolaitos.</i>				
Palkkauksia	9,480	—		
Vaatetusta	6,535	36		
Muonaa	18,181	68		
Lääkkeitä	2,291	31		
Kalustoa	4,272	70		
Polttopuita ja valaistusta	7,197	67		
Korjaustöitä	457	31		
Sekalaisia menoja	2,287	90	50,703	93
<i>Keuhkotautispaivijonki.</i>				
Polttopuut ja valo	1,165	32		
Korjaustyöt	359	05	1,524	37
<i>Köyhäin ylläpito ja kustannukset laitoksen ulkopuolella.</i>				
Kaupunkiin ja maaseudulle elänteille annettuja	75,394	64		
Erinäisiin laitoksiin otettuja	4,334	35		
Sairaanhoitokustannuksia	9,028	55		
Siirto	88,757	54	181,400	92

	<i>Smc.</i>	<i>mk.</i>	<i>Smc.</i>	<i>mk.</i>
Siirto	88,757	54	181,400	92
Mielenvikaisten hoitokustannuksia	22,470	80		
Lääkkeitä.....	11,762	32		
Suoranaisia apuja	65,642	—	188,632	66
<i>Sekalaista.</i>				
Hautajaismenoja	1,429	34		
Tarverahoja	1,936	32		
Arvaamattomia menoja	4,122	62	7,488	28
Yhteensä menoja	—	—	377,521	86
Säästöä vuoteen 1906.....	—	—	5,653	84
Yhteensä <i>Smc.</i>	—	—	383,175	70

Vaivaishoitohallituksen esityksestä on Kaupunginvaltuusto kesäkuun 6 p:nä 1905 pitämässään kokouksessa, sen johdosta että Valtuusto toukokuun 9 p:nä s. v. oli päättänyt luovuttaa työ- ja vaivaistalon uuden keuhkotautispaviljongin mielenvikaisten henkilöiden hoitoa varten, mainitun paviljongin sisustus- ja ylläpitokustannuksia varten 1905 vuoden jälkimmäisellä puoliskolla myöntänyt 6,000 markan määrärahan, sekä sen vuoden kuluessa lisätyn hoitohenkilökunnan palkkaamiseksi, joka tämän järjestelmän kautta on käynyt tarpeelliseksi, määrännyt 1,520 markkaa, mitkä määrärahat ovat suoritettavat Valtuuston käyttövaroista.

Vaivaishoidon menot laskettuina kuukausittain ovat otetut tilastollisiin taululitteisiin.

Taulu, osottava menoarvion sekä menojen eron vuonna 1905.

	Menoarvion mukaan		Menot		Lisäys		Vähennys	
Palkkaukset	36,680	—	36,680	—	—	—	—	—
Katsantomiesten palkkio ..	7,700	—	7,200	—	—	—	500	—
Korvaus tarkastusmatkoista	800	—	271	40	—	—	528	60
Vaatuset	10,000	—	12,640	08	2,640	08	—	—
Muona.....	44,000	—	46,998	13	2,998	13	—	—
Lääkkeet.....	16,000	—	17,382	95	1,382	95	—	—
Kalusto	2,200	—	5,929	35	3,729	35	—	—
Siirto	117,380	—	127,101	91	10,750	51	1,028	60

	Menoarvion mukaan		Menot		Lisäys		Vähennys	
Siirto	117,380	—	127,101	91	10,750	51	1,028	60
Tarveaineet	800	—	902	41	102	41	—	—
Polttopuut ja valaistus....	16,500	—	17,708	38	1,208	38	—	—
Hevosenuoka	800	—	865	67	65	67	—	—
Korjaustyöt	5,400	—	6,922	35	1,522	35	—	—
Työlaitos	26,320	—	32,844	51	6,524	51	—	—
Kustannukset elänteille annetuista	70,000	—	75,394	64	5,394	64	—	—
Erinäisiin laitoksiin otetut	6,500	—	4,334	35	—	—	2,165	65
Sairaanhoito	8,000	—	9,028	55	1,028	55	—	—
Mielenvikaisten hoito	22,000	—	22,470	80	470	80	—	—
Suoranaiset avut	58,000	—	65,642	—	7,642	—	—	—
Sekalaiset menot	8,500	—	14,306	29	5,806	29	—	—
Lisämääräraha	8,320	—	—	—	—	—	8,320	—
Yhteensä <i>Smk.</i>	348,520	—	377,521	86	40,516	11	11,514	25

Vaivaishoidon hallinnosta selkoa tehtäessä ei ole jätettävä huomioonottamatta niitä korvauksia, jotka vaivaishoito 17 p:nä maaliskuuta 1879 annetun Armollisen asetuksen 28 §:n mukaan on saanut nostaa kruunulta, ei niitä apumaksuja ja korvauksia, joita muut kunnat ja yksityiset ovat antaneet, eikä myöskään tuloja työ- ja vaisvaistalosta.

Kun tässä edellä mainituista vaivaishoidon menoista kaikkiaan *Smk:sta* 377,521: 86 vähennetään sanotut tulot *Smk.* 31,006: 36, nähdään että kunnan todelliset menot 1905 vuoden vaivaishoidosta olivat *Smk.* 346,515: 50 (v. 1904 — *Smk.* 331,923: 80 ja v. 1903 — *Smk.* 341,507: 34.

Seuraava taulu osottaa eri menojen eron vuosina 1904 ja 1905.

	Menot				Vuonna 1905			
	1905		1904		menot			
					lisäytyneet		vähentyneet	
Palkkaukset	36,680	—	36,500	—	180	—	—	—
Katsantomiesten palkkaus.	7,200	—	7,200	—	—	—	—	—
Korvaus tarkastusmatkoista	271	40	477	85	—	—	206	45
Vaatetus	12,640	08	10,491	10	2,145	98	—	—
Siirto	56,791	48	54,671	95	2,325	98	206	45

	M e n o t				Vuonna 1905			
	1905		1904		m e n o t			
					lisäytyneet		vähentyneet	
Siirto	56,791	48	54,671	95	2,325	98	206	45
Muona	46,998	13	46,832	18	165	95	—	—
Lääkkeet	17,382	95	16,441	46	941	49	—	—
Kalusto	5,929	35	3,967	67	1,961	68	—	—
Tarveaineet	902	41	834	75	67	66	—	—
Polttopuut ja valaistus....	17,708	38	17,132	68	575	70	—	—
Hevosenuoka	865	67	739	70	125	97	—	—
Korjaustyöt	6,922	35	9,320	02	—	—	2,397	67
Työlaitos	32,844	51	29,288	47	3,556	04	—	—
Kustannukset elänteille an- netuista	75,394	64	74,065	88	1,328	76	—	—
Erinäisiin laitoksiin otetut	4,334	35	4,001	50	332	85	—	—
Sairaanhoido	9,028	55	9,207	49	—	—	178	94
Mielenvikaisten hoito	22,470	80	22,715	18	—	—	244	38
Suoranaiset avut	65,642	—	62,419	—	3,223	—	—	—
Sekalaiset menot	14,306	29	9,824	60	4,481	69	—	—
Yhteensä <i>Smc</i>	377,521	86	361,462	53	19 086	77	3,027	44

Kaupungin vaivaishoidon hallintoon on luonnollisesti vaikuttanut talvella ja keväällä 1905 vallinnut työnansion puute sekä keuhkotaudin leveneminen kaupungin työväestössä. Näissä seikoissa sekä ruumiillista työtä tekevän luokan keskuudessa yhä yleisemmin sattuvissa hermotau-deissa ja mielenviassa on selitys menojen edelleen lisääntymiseen vuonna 1905.

Kunnalliset
lainat.

Herrojen Kaupunginvaltuusmiesten valtuutuksella hädänalaisille työ-läisille keväällä 1903 annetuista lainoista, joiden takasinmaksuajan Val-tuusto marraskuun 29 p:nä 1904 ulotti helmikuun 1 p:ään 1905, on vuo-den kuluessa suoritettu takaisin yhteensä 127 markkaa. Koska 1903 vuoden kuluessa lainoista maksettiin takaisin 2,078 markkaa, ja v. 1904 514 markkaa, on niin muodoin kaikista lainoista, nousten yhteensä 26,844 mk:kaan, 584 lainalle jaettuna, 1905 vuoden loppuun suoritettu ainoastaan 2,719 markkaa, joten maksamatta oli 24,125 markkaa. 584 lainanotta-jasta on ainoastaan 30 kokonaan maksanut lainansa.

Sittenkun Vaivaishoitohallitus kirjelmällä 4 päivältä syyskuuta oli ilmotannut tästä sekä mielipiteensä olevan ettei pitäisi tulla minkään poiston

kysymykseen maksamattomista lainoista muulloin kuin lainanottajan kuoltua tai parantumattomasti sairastuttua taikka myös jos Vaivaishoitohallitus on ollut pakotettu avustamaan vainajan perhettä, päätti Valtuusto oikeuttaa Vaivaishoitohallitusta lyhentämään sellaisia kysymyksenalaisia lainoja, joita maksuvelvolliset eivät todellisen puutteen tähden voineet suorittaa sekä tutkittuaan esillä olevia asianhaaroja, myöntämään maksuajan pitennystä aina kolmeen vuoteen, laskettuna 19 päivästä syyskuuta 1905, sekä samalla kehottaa Vaivaishoitohallitusta koettamaan saada muut velalliset maksamaan lainansa ennen 1906 vuoden loppua ja lähettämään Valtuustolle tiedon miten näiden lainojen laita silloin on.

Vaivaistalon tarkastaja kunnallisneuvos Degerholm on voimassa olevan vaivaishoito-ohjesäännön 30 §:n h) momentin nojalla antanut erityisen kertomuksen Helsingin kaupungin Työ- ja vaivaistalosta vuonna 1905, josta julaistaan seuraava ote:

Vuoden kuluessa vaivaistaloon otetut ovat olleet iäkkäitä, kivulaisia, raihnaisia taikka mielenvikaisia henkilöitä, sekä turvattomia tai huonosti hoidettuja lapsia, jotka laitoksessa on pidetty jonkun aikaa, sitten annettavaksi elätteelle yksityisille, hyväksitunnetuille perheille, osittain kaupunkiin, osittain maaseuduille, hoidettaviksi ja kasvatettaviksi.

Vaivaistaloon
otettuja
henkilöitä.

Laitokseen otettuja hoidokkaita on kykynsä mukaan käytetty työhön. Osa vaatetuksesta, halonhakkuu, huoneiden puhtaanapito, pesu y. m. on teetetty hoidokkailla.

Muonapitoa työ- ja vaivaistalossa on hoitanut johtajan ja emännän lähimmän silmälläpidon alaisena yksi taloudenhoitajatar tarpeellisen palvelusväen avulla ja on sen tuloksena ollut, että kustannus jokaisen täysikäisen henkilön ylläpidosta päivässä on ollut vaivaistalossa 31,11 penniä ja työlaitoksessa, jossa täytyy antaa runsaampia annoksia, koska sinne otetut ovat terveempiä ja työkykyisempiä, 39 penniä, sekä mielenvikasten hoitolaitoksessa 33 penniä.

Muonapito
Työ- ja vaivais-
talossa.

Vuosi 1905 on työ- ja vaivaistalossa mennyt suurempia muutoksia järjestyksessä suhteessa sattumatta taikka järjestyksen ja työn häiriötä laitoksessa tapahtumatta. Hoidokasten käytöskään ei ole antanut aihetta vakavampiin muistutuksiin ja rangaistustoimenpiteihin on ainoastaan varsin harvoin tarvittu ryhtyä.

Järjestys Työ-
ja vaivais-
talossa.

Laitoksen 1905 vuoden toiminnan lähempään erikoisseikkain selville saamiseksi viitataan tilastollisiin taululiitteihin.

Puhdas tulo
toimitetuista
töistä.

Puhdas rahatulo vaivaistalon töistä vuonna 1905 oli *Smk 222: 51*. Paitsi että laitoksen vanhempia alusvaatteita ja pukuja on tarpeenmukaisesti kunnossapidetty, on vaivaistalossa tehty seuraavat työt laitoksen tarpeeksi: *Neulomista*: 250 lakanaa, 354 paitaa, 172 naisten paitaa, 92 pyyheliinaa, 154 matrassinpäällystä, 45 tyynynpäällystä, 91 leninkiä, 30 röijyä, 89 alushametta, 35 alusliiviä, 25 esiliinaa, 84 päähuivia pallistettu, 180 nenäliinaa pallistettu, 6 topattua päällysnuttua, 10 lasten lakanaa, 26 pojan paitaa, 20 tytön paitaa, 10 paria lasten alushousuja; *Sukan-kudontaa*: 70 paria villasukkia, 72 paria puuvillasukkia, 320 paria pellava-sukkia, 25 paria vanttuita; *Tilkkumattoja kudottu* vuoden kuluessa: 75 metriä; Ruumisasemalle on *kuletettu* 257 ruumista kuolleita varattomia henkilöitä; Sekalaisia pienempiä *puusepäntöitä* laitoksen tarpeiksi; sekä *erinäisiä muita sattuvia töitä* viljelysmaan hoidossa ja on korjattu: 550 metristä leiv. heiniä, 155 hl perunia, 55 hl. lanttuja, 25 hl. porkkanoita sekä 2,000 kpl. kaalinpäättä ja sekalaisia vihanneksia.
